

Arbeiderpartiet

Sak 103/21: Fylkesbudsjett 2022 - 2025

Fylkeskommunen som samfunnsutvikler må styrkes og fylkeskommunen skal levere gode og balanserte tjenester i hele det geografiske området som fylkeskommunen til enhver tid har ansvaret for.

Det skal utformes tre regionale planer denne perioden. Planprogrammene ble vedtatt i fylkesutvalget 29. juni 2021 og arbeidet er i gang. Regional plan for inkludering skal bidra til at Innlandet oppleves som åpent og inkluderende samfunn for alle, både økonomisk, sosialt, kulturelt og etnisk. I regional plan for klima, energi og miljø skal verdiskaping sees på både som en mulighet og en utfordring for å løse de klima-, energi- og miljøutfordringene innlandssamfunnet står overfor. Den regionale planen for samfunnssikkerhet skal bidra til et enda tryggere innlandssamfunn. Alle tre planer er komplekse der mange aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor må samarbeide.

Regjeringen vil føre en økonomisk politikk som reduserer de økonomiske, sosiale og geografiske forskjellene i samfunnet og vil bruke finanspolitikken aktivt for å sørge for høy sysselsetting, økt verdiskaping og nødvendig omstilling. Dette vil fylkeskommunen både følge opp og spille inn løsninger på basert på våre langsiktige utviklingsmål i Innlandsstrategien med bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser, levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder og at aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet. Visjonen er et fylke med mål om en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv.

Vi må samhandle i fylket på tvers av kommunegrensene, sektorer og forvaltningsnivåer for å møte utfordringene Norge og verden står overfor. Bærekraftig næringsutvikling, et inkluderende samfunn, satsing på kunnskap og læring hele livet og veger, kollektivtrafikk og digital infrastruktur som knytter landet sammen ligger til grunn for våre prioriteringer og satsinger.

Næringsliv – kompetanse

Fylkeskommunen har et overordnet ansvar for å skaffe den yrkesfaglige kompetansen næringsliv og arbeidsliv i de ulike regioner har behov for, enten det er som fagbrev fra videregående skole eller som utdanning ved Fagskolen i Innlandet.

Innlandet fylkeskommune ser det som svært viktig å sikre god tilgang på kompetanse i forhold til arbeidslivets behov, ikke bare ut fra nåværende behov, men også med tanke på fremtidige behov. De ungdommer og utdanningssøkende som tilbys utdanning i dag er kanskje ikke på arbeidsmarkedet før om 4-5 år, og det er derfor viktig med gode prognoseverktøy som sier noe om framtidig kompetansebehov. Samtidig vil det være nødvendig med oppfølging og motivering av de utdanningssøkende til å velge utdanninger det vil være store behov for i framtida og som bygger på våre strategier.

For å lykkes med en god fagopplæring er fylkeskommunen avhengig av et godt samarbeid med næringsliv og kommuner om læreplasser. Fylkestinget vil at det skal arbeides videre med læreplassgaranti, i samarbeid med næringsliv, opplæringskontorer og lærebedrifter. Fylkestinget vil at Innlandet fylkeskommune fortsetter sitt arbeid med å rekruttere flere elever til yrkesfag, og i dette arbeidet er det nødvendig med et bredt spekter av ulike læreplasser og ulike

utdanningsløsninger. Arbeidslivet må forplikte seg til å stille med lære plasser slik at garantien blir reell, og fylkeskommune må levere kompetanse tilbake som oppleves forutsigbart for arbeidslivet.

Fagfornyelsen har medført større spesialisering i tilbudet på Vg2, samtidig som vi får en elevtallsnedgang i årene som kommer. Dette skaper ekstra utfordringer i Innlandet, som er Norges mest spredtbygde fylke. For å lykkes med å skaffe nok og riktig kompetanse i tråd med arbeidslivets behov, vil Innlandet fylkeskommune søke å etablere fleksible utdanningstilbud innen yrkesfag, i samarbeid med næringsliv og andre aktører. En sterkere kobling mellom teori og praksis vil her være viktig. Målet må være å få flest mulig elever til å fullføre og bestå med yrkesfaglig kompetanse.

Studiekompetanse og høyere utdanning er også viktig kompetanse for å komplettere arbeidslivets behov. Å opprette og videreutvikle desentrale tilbud innen høyere utdanning vil i denne sammenheng være av stor betydning.

Fylkestinget har bestilt en sak, hvor vi ønsker å se på alternative undervisningsmodeller som kan være bærekraftige for å bygge kompetanse lokalt mot det arbeidslivet vi har i Innlandet. Dette vil løfte opp muligheter for nye løsninger som gjør at flere kan få mulighet til å ta det utdanningsløpet de ønsker der de bor. En utdanningspolitisk debatt om denne typen løsninger må Innlandet ta i 2022.

Psykisk helse

Fylkestinget vil understreke betydningen av tiltak rettet mot unges psykiske helse. Fylkestinget har vedtatt Handlingsplan for psykisk helse hvor det legges opp til veiledning og kompetanseheving blant alle grupper av ansatte innen videregående skoler, lærebedrifter og tannklinikker. Videre omfatter handlingsplanen forebyggende tiltak og tiltak rettet direkte overfor de unge. Et godt samarbeid med kommunene og skolehelsetjenesten/helsesjukepleierne er en viktig forutsetning for å lykkes i dette viktige arbeidet, og Innlandet fylkeskommune vil i denne sammenheng etablere og drifte et fagnettverk mellom helsesjukepleierne. Det arbeides videre med å få til en digital plattform som senker terskelen og gjør det enklere for elever å ta kontakt med skolehelsetjenesten og andre elevtjenester. Ungdommens fylkesting må høres i denne saken.

Klima og miljø

I dette budsjettet gjøres det flere tydelige grønne prioriteringer. I 2022 satser vi på kollektivtrafikken og reverserer kuttene det var lagt opp til. Vi har en tydelig klimaambisjon og det vil jobbes videre med en grønn kollektivtrafikk for 2022.

Vi legger inn midler til den grønne omstillingen i næringslivet vårt. I trepartssamarbeidet skal vi fortsette jobben med å kutte klimagassutslipp og skape grønne, nye jobber, som vektlegger bio- og sirkulærøkonomien og derav utnytter ressursene våre bedre enn i dag.

- Fylkestinget ber fylkeskommunedirektør om å vurdere økt bruk av klimavennlig asfalt.
- Fylkestinget ber om at arbeidet med å elektrifisere fylkeskommunes bilpark prioriteres.
- Fylkestinget ber om at det i anbud og bygge prosjekter vektlegges å kunne bruke både klimavennlige materialer som tre eksempelvis og maskiner og utstyr som er nullutslipp maskiner. Dette for å gå foran med en grønnpolitikk som også skaper leveranse av både maskiner og materialer som er nødvendig.
- Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren kartlegger hva handlingsrommet er for å gi støtte til grønne satsinger, så som til mer bruk av tre, opp mot EØS-regelverket.

Pandemi

Vi har hatt en pandemi som har påvirket samfunnet vårt siden mars 2020. Fylkestinget må følge utviklingen utover 2022 tett og vurdere nødvendige tiltak.

Endringer på fylkeskommunedirektørens forslag til driftsbudsjett:

Lønnsharmonisering – 3 millioner

Det er viktig at ansatte blir likt behandlet og lik lønn for likt arbeid er et mål. Det tar tid i en ny, stor organisasjon å få dette på plass. Derfor må dette fortsatt jobbes med.

KOMPETANSE OG TANNHELSE

Tannhelse – 2,25 millioner

For å sikre rekruttering og bidra til større stabilitet i bemanningen i tannhelsetjenesten i Innlandet innføres det et stabiliseringstillegg for tannleger på 75000 kroner pr. 100 % stilling pr år. Dette er i tråd med vedtak i FT-sak 44/21.

Læreplassgaranti og lærlinger – 5 millioner

Det er stort behov for fagarbeidere både i offentlig og privat sektor. Vi ønsker at flere skal velge yrkesfag og da må vi også sikre elevene å få læreplass og gode ordninger for lærlinger. Fylkestinget skal i første halvdel av 2022 få en sak om læreplassgaranti, og innføring av en slik ordning vil medføre ekstrakostnader for fylkeskommunen.

Lærlinger med spesielle behov – 3 millioner

Bedrifter som tar inn elever med spesielle behov skal også kunne få litt ekstra støtte for å finansiere ekstra oppfølging av lærlingen slik at flere lærlinger kan få gjennomført læretid i bedrift.

Gratis frokost – 1 million

Mange barn og unge sliter med konsentrasjon i skolehverdagen, noe av årsaken for dette er at de ikke får den ernæringen de trenger. Så en enkel gratis frokost på skolen vil være et godt tilbud for de av våre elever som trenger dette.

Redusert rammekutt og buffer tilbudsstruktur – 5 millioner

Elevtallsnedgang generelt gir utfordringer for videregående opplæring. Derfor legger vi inn ekstra midler for å kunne holde oppe tilbudsstrukturen og aktiviteten ved alle de videregående skolene.

Elev- og lærlingombudet – 0,1 millioner

Et viktig ombud som må ha gode nok rammer for å utøve den rollen og de oppgavene det er tenkt ombudet skal gjøre.

SAMFERDSEL

Kollektivtransport – 10 millioner

Fylkeskommunen er den mest sentrale aktøren innen kollektivtransport i Innlandet og det foreslås en rammeøkning på 10 mill. kroner hvert år i økonomiplanperioden. Koronaen har gitt kollektivtrafikken utfordringer, og det må nå arbeides for å få kollektivbruken opp igjen. Forslaget gir muligheter for gode og bedre løsninger for større områder i Innlandet der ordinære rutebusser ikke har tilfredsstillende trafikkgrunnlag. Dette vil også kunne bidra til opprettholdelse av marginale rutetilbud. Det vil bli lagt opp til å gjennomføre de nødvendige endringene på en slik måte at det i størst grad blir mulig å opprettholde målet om et høyt antall kollektivreisende. Totalt sett så vil vi med å legge inn disse midlene, samt de midlene AP, SP og SV har lagt inn i statsbudsjettet for inntektsbortfallet i kollektivtransporten, og en ekstra satsing på 15 millioner på kollektiv for 2022

som er beholdt til tross for endringer i statsbudsjettet, så kommer det ingen nedtak på kollektiv transporten i 2022, som tidligere politisk sak antydet.

Trafikksikkerhet – 3 millioner

Det foreslås å redusere nedtrekket til Fylkets trafikksikkerhetsutvalg (FTU) med 3 mill. kroner. FTU skal medvirke til at det drives et helhetlig trafikksikkerhetsarbeid i fylket gjennom fysiske tiltak, kontrollvirksomhet, opplæring og holdningsskapende arbeid. Innlandet fylkeskommune skal også være en pådriver for det lokale trafikksikkerhetsarbeidet i kommunene. Redusert nedtrekk vil gjøre det mulig for FTU å fortsatt være en sentral aktør i dette arbeidet, spesielt knyttet til tverrsektorielt trafikksikkerhetsarbeid.

KULTUR

Store arrangement – 0,2 millioner

Fylkeskommunene har tidligere gitt støtte til store arrangement og ønsker å fortsette med dette. Store arrangementer har større ringvirkninger enn selve arrangementsavviklingen. Det er bygging og utvikling av arrangementskompetanse, det har positiv effekt på opplevelses- og reiselivsnæringen, for lokalmiljøer og det mobiliserer frivilligheten, som igjen har stor positiv effekt for det inkluderende Innlandet. Innlandet fylkeskommune vil bidra til å forsterke effektene av store arrangementer i Innlandet og avsetter 200 kroner til ordningen i 2022, som økes tilbake til opprinnelig pott på 2 millioner fra 2023.

Tilskuddsordning verneverdige bygg – 1,8 millioner

Vår felles kulturarv har etterlatt private eiere verneverdig bygg å ivareta, og fylkeskommunen bør bidra til at eierne er i stand til å ivareta fredete kulturminner. Innlandet fylkeskommune vil prioritere å ta vare på verdifulle kulturminner og håndverkstradisjoner, derfor gjeninnføre søkbar pott på kr 1,8 millioner kroner. Dette er en viktig tilskuddsordning som også utløser støtte fra andre.

Tilskudd pilegrimsatsing – 0,6 millioner

Innlandet fylkesting mener at pilegrimsleden gjennom Innlandet er viktig i seg selv og for reiselivet. Som vertskapsfylke for pilegrimsleden mellom Oslo og Nidaros, vil fylkeskommunen videreføre tilskuddet til pilegrimsatsingen for å videreutvikle pilegrimsvandringene som et reiselivsprodukt.

Kulturminner – 0,5 millioner

Innlandet har ei rekke kulturminner av stor kulturhistorisk verdi der fylkeskommunen har en viktig del av ansvaret for å ta vare på vår felles kulturarv. Derfor setter fylkestinget av midler fra 2022 for å følge opp kulturminneplaner i fylket.

Bob- og akebane – 1 million

Bob- og akebanen i Lillehammer er et anlegg av nasjonal og internasjonal interesse. Det er det eneste i sitt slag i Nord-Europa, og benyttes bl.a. som treningsanlegg for nasjonale lag fra hele verden. Den er også en attraksjon som gir merverdi til områdets øvrige opplevelsesaktiviteter. Anlegget gir verdifulle bidrag til reiselivsnæringen i Lillehammer og Øyer spesielt, og sikrer helårs arbeidsplasser ved destinasjonen. Bob- og akebanen er i tillegg et strategisk anlegg for hele Innlandet hvis nye OL-diskusjoner kommer opp.

Oppfølging kulturstrategien – 2 millioner

Barn og unge er Innlandets fremtid. Den krevende koronasituasjonen har hatt stor innvirkning på barn og unges deltakelse i frivillige organisasjoner, idrett- og kulturaktiviteter. Det som tidligere var et hverdagslig og trygt fellesskap for veldig mange barn og unge har blitt stengt, avlyst eller utøvd med begrensninger og ulike tilpasninger. Dette har ført til økt frafall i fritidsaktiviteter, og i tillegg vil

dårligere økonomi i mange familier trolig øke dette frafallet. Etter pandemien må vi ha fokus på tiltak spesielt rettet mot barn og unge. For å følge opp kulturstrategien med tiltak rettet mot blant annet arrangements- og organisasjonsopplæring for barn og unge avsettes 2 millioner kroner i 2022, og deretter årlig 1,8 millioner kroner fra 2023.

Tilskudd søkbare ordninger – 0,5 millioner

Humanitære og samfunnsnyttige formål bidrar til det inkluderende Innlandet. Et av hovedprinsippene i bærekraftmålene er at ingen skal bli utelatt. Flere organisasjoner og foreninger jobber godt med aktiviteter som motvirker utenforskap. Dette arbeidet ønsker Innlandet fylkeskommune å støtte med en tilskuddsordning som skal bidra til å understøtte organisasjoners/foreningers aktivitet og arbeid for humanitære og samfunnsnyttige formål. Tilskudd må være forbeholdt organisasjoner/foreninger som ikke faller inn under andre tilskuddsordninger i Innlandet fylkeskommune.

EKSTRA MIDLER FOR 2022 OG PROSJEKT

NÆRING

Økt handlingsrom regional utvikling – 12 millioner

Midlene er frie midler til næringsutvikling som særlig skal styrke satsing på grønn omstilling. Til grunn for prioriteringer legger vi bio- og sirkulær økonomi og visjonen om å være ledende innen industri teknologi, landbruk og reiseliv. Regjeringen har tydeliggjort følgende mål: Vi skal få flere i jobb, skape aktivitet i hele landet, øke eksporten og kutte klimagassutslippene med 55 prosent. Innlandet har tydelige forventninger til at verktøykassen vår vil få bedre overføringer, for å kunne møte disse utfordringene.

Bredbånd – 20 millioner

Målet er at alle i Innlandet skal ha tilgang til høyhastighets bredbånd innen 2025, I dag har vi en dekning på ca 80 %, med store forskjeller mellom de ulike kommunene. Innlandet har slått fast at bredbånd er en kritisk infrastruktur på lik linje med strøm, og økt tilgang vil både hindre digitalt utenforskap, bidra til kompetansearbeidsplasser i distriktene og på den måten bidra positivt til klimakrisen. Til de omtrent 23.000 husstandene som ikke har et kommersielt grunnlag for utbygging, må det sikres en offentlig støtte.

KOMPETANSE

Læringsfabrikken – 1,78

Dette er en del av innlandets helhetlige yrkesfags satsingen. Bevilgning for 2022 og 2023 vil fullføre et 3-årig utviklingsprosjekt ved Læringsfabrikken. Styrking og utvikling av Læringsfabrikken vil samtidig bidra til posisjonering for å få tildelt «Nasjonalt senter for yrkesfag» til Raufoss.

SAMFERDSEL

Fylkesvegnettet – 50 millioner

Det foreslås 50 mill. kroner ekstra til drift, utbedring og dekkefornyelse på fylkesvegnettet for 2022. Det legges opp til tilsvarende styrke i 2023. Fylkesvegsoverføringene i statsbudsjettet slår uheldig ut for Innlandet, i det mest spredt bygde fylket så må overføringene vris mye mer over på antall kilometer. Det er et ansvarlig grep å ivareta veiene våre mer, for å bremse forfallet.

Ny satsing 10 kr billetten 2022 i en periode – 5 millioner

Det foreslås 5 mill. kroner til ny satsning på 10 kr billetten for en periode i 2022. Tiltaket har til hensikt å øke passasjertallet.

Informasjonstjeneste Fagernes og Otta skystasjoner 2022 – 1,1 millioner

Det foreslås å legge inn igjen 1,1 mill. kroner og ikke si opp informasjonstjenestene på Fagernes og Otta skystasjoner i 2022. Samferdselsutvalget må få ei sak i første halvdel av 2022 med oversikt over alle skystasjoner i Innlandet, hvordan disse blir organisert, ulike avtaler og hvilke konsekvenser en eventuell oppsigelse av avtale vil få.

KULTUR

Forfattersatsing i Hedmark – 1,06 millioner

På oppdrag fra fylkeskommunen utredet Anno forfattersatsing i tidligere Hedmark. Regionreformen synliggjorde ulikhetene mellom satsing på forfatterarven, og en utjevning er ønskelig. Innlandet fylkeskommune mener Anno sin forfattersatsing med tre piloter der fokus er på Hans Børli, Rolf Jacobsen og Levi Henriksen er et godt prosjekt som vil styrke Innlandets litteratursatsing. Som største aksjonær i Anno, er det naturlig for fylkeskommunen å innvilge søknad om støtte i pilotprosjektet med kr 1 060 000,- årlig i tre år til utvikling av tre pilotprosjekt innen forfattersatsingen.